

DRAFUL DE PE SCÂNDURĂ

Theodor-Cristian POPESCU

Draful. Cinci întâmplări

În timpul reprezentațiilor cu cel mai recent spectacol al meu, montat la Toronto¹, a avut loc la un moment dat o întâlnire-dialog cu publicul, așa-numitul „talk-back”. Am participat la discuții, alături de actori; începusem să descriu mecanismul prin care personajele își construiesc imaginea despre ceilalți din fragmente, detalii exterioare, dar nu reușesc niciodată să dea coerență acestei imagini, când mi s-a părut că a explica ceva, orice, înseamnă a sărăci forța de sugestie a scriiturii lui Crimp. Așa încât am preferat să relatez întâmplări din timpul repetițiilor, încercând să rămân în atmosfera „orașului” său.

Prima: o stație de metrou, dimineața. Peronul plin cu oameni. Trec minute lungi fără să se întâmple nimic. Peronul se umple la maximum, pare că va da pe dinafară, vărsând surplusul de oameni pe linia ferată. Nimeni nu zice nimic. În sfârșit, în stație intră un tren. Se oprește. Oamenii se grupează ciorchini în fața ușilor. Dar ușile întârzie să se deschidă. Trece un minut, lung. Nimeni nu zice nimic. Brusc, ușile se deschid. Ciorchinii de oameni încep să se scurgă în vagoane. Dar, la fel de brusc, ușile se închid. Doar trei-patru călători au apucat să pătrundă în vagoane pe la fiecare ușă. Cei dinăuntru, puțini, stau jos. Cei dinafară, mulți, stau grupați în fața ușilor. Trece un timp, lung. Nimeni nu zice nimic. Cei dinăuntru nu se uită la cei dinafară. Cei dinafară se uită la cei dinăuntru. Fără niciun avertisment, trenul, practic gol, pleacă. Peronul rămâne plin ochi cu oameni. Nimeni nu zice nimic.

A doua: în tramvai, dimineața. Toate locurile ocupate, unii călători în picioare, nu prea mulți. Nimeni nu vorbește, cam jumătate au căști pe urechi, unii citesc, alții beau cafea din pahare mari de carton, reciclabile. E soare, timp frumos, tramvaiul se scurge lin pe șine. Aud un murmur, pe care nu îl deslușesc imediat. O voce de femeie. Nimeni nu îi răspunde. Vocea crește în intensitate, pare a cere ceva. Nimeni nu îi răspunde. Încep să înțeleg ce zice. „Nu știu unde trebuie să cobor”, asta zice. Vocea devine tot mai puternică, repetă aceeași frază, în curând urlă de-a dreptul: „Nu știu unde trebuie să cobor! Nu știu unde trebuie să cobor!” Nimeni nu se bagă. După un timp, femeia, panicată total, se ridică și se îndreaptă spre vatman, adresându-i-se implorator: „Nu știu unde trebuie să cobor!”. Vatmanul, care tocmai se angajase într-un viraj la stânga într-o intersecție aglomerată, oprește tramvaiul, paralizând circulația în toate sensurile. Se ridică în picioare. Pare uriaș, urcat pe micuța platformă pe care e montat scaunul de vatman. Îi indică femeii locul de pe care s-a ridicat cu un gest poruncitor, de film istoric: „Întoarce-te la locul tău și stai jos!”. Nimeni nu respiră, afară toate mașinile s-au oprit, nu se aude niciun claxon, toți așteaptă. Femeia se întoarce încet la locul ei. Vatmanul se rează. Tramvaiul repornește, traficul se reia. Nimeni nu comentează în niciun fel.

A treia: în cabina actorilor. În sala de jos se joacă un alt spectacol, despre genocidul din Rwanda. Actorii noștri împart cabinele cu actorii lor. Atmosfera e halucinantă: e plin de africani, polițiști, militari, civili (negri, mulți) din spectacolul lor, printre care răsar uneori actorii din spectacolul nostru, urbani, europeni (albi, puțini). Printre actorii noștri, o fetiță de 10 ani. Mama ei, de origine sud-africană, e obligată să o însoțească la repetiții și spectacole. E albă, cu nume bur, o afrikaaner de familie veche. În seara asta pare tulburată, n-am mai văzut-o niciodată așa. Îl oprește pe un actor negru din spectacolul de jos, îl felicita: „Imiți atât de bine accentul, încât m-am simțit acasă, mi-au dat lacrimile.” Actorul negru zâmbeste, ceilalți zâmbesc și ei. Eu aștept încordat. Știu că a părăsit Africa de Sud în timpul apartheidului. Aștept să explice ce o emoționează atât de mult. Dar nu mai urmează nimic.

A patra: în tramvai, seara târziu. E duminică, frig, nimeni pe străzi. Mă plimb cu tramvaiul, orașul mi se dezvăluie altfel, are ceva imens și neprietenos în el. Sunt obosit, cam

¹ The City de Martin Crimp, produs de Actors Repertory Company la Berkeley Street Theatre în premieră canadiană, 19 martie 2010.

iritat. Un cuplu de vietnamezi cu un băiețel de vreo 10 ani urcă în tramvai. Foarte gălăgioși. Cuplul se așază pe partea cealaltă și continuă ceva ce pare o ceartă, băiețelul se așază drept în fața mea. Urlă și el, încearcă să le atragă atenția, dar părinții îl ignoră. Băiețelul se foiește, se urcă în picioare pe scaun, se uită pe geam, le arată ceva, strigă la ei. Părinții îl ignoră, se ceartă între ei în continuare. Mă doare capul, mă pregătesc să îmi schimb locul, să mă mut altundeva în tramvaiul gol, când deodată băiețelul se întoarce spre mine și îmi zâmbește larg. Nu mai mișc. Are niște ochi pătrunzători, negri. Apoi se așază, complet calm, și privește pe geam tot restul călătoriei. Aștept, dar nu se mai uită la mine. Treptat, se liniștesc și părinții lui.

A *cincea*: înaintea unei reprezentatii cu *The City*, arunc o privire prin sală. Câteva zeci de spectatori sunt deja înăuntru, alții sunt încă afară. O femeie mi se prezintă, se întoarce spre soțul ei, cu intenția de a mi-l prezenta și pe el, dar acesta doarme deja dus. Mă uit la ceas, mai sunt șapte minute până la ora de începere. O nouă premieră, memorabilă oricum aș lua-o: am reușit să adorm un spectator înainte să încep spectacolul!

